

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובעים:

1. מנטין אינוסטמנטס בע"מ
2. חברת מנטין פלסטיק בע"מ
3. ויקטור מנטין
4. שרה מנטין

נגד

הנתבעים:

דוד סרגני

ב"כ התובעים: עו"ד גדעון גולדשטיין
ב"כ הנתבע: עו"ד צמי גרינברג, עו"ד רונית ורשאי, ממשרד לויתן, שרון ושות'

פסק דין

חלק ראשון – פתח דבר ותוצאת פסק הדין; מי ומי בהליך; תמצית פסק הדין (תוכן עניינים)

1. פתח דבר ותוצאת פסק הדין

1.1 עניינו של פסק הדין הוא תביעה בגין "מחדל ורשלנות" שהוגשה על ידי שתי חברות ובעלי השליטה בהן כנגד מי ששימש כרואה החשבון שלהן במשך שנים. התביעה הוגשה על הסך של 1,562,801 ₪ בגין טענה להוצאות ישירות שהוציאו התובעות לייעוץ וייצוג על ידי רואי חשבון ועורכי דין, בשל התנהלות הנתבע. עוד עתרו התובעות לפיצוי בגין השקעותיהם לפיתוח תחום הנדל"ן שירדו לטמיון והפסדיהם מעסקאות בתחום יזמות הנדל"ן שנעצרו באחת.

1.2 התובעים פעלו בהתאם לייעוץ שקיבלו מהנתבע בדרך של העברת מניות התובעת 2 אל התובעת 1 וזאת כנגד הקצאת מניות בתובעת 1. על מנת שפעולת העברת המניות כנגד הקצאת מניות לא תיחשב כאירוע מס, היה על התובעות לפעול בהתאם להוראות סעיף 104א(א) לפקודת מס הכנסה, כפי שאף הציע הנתבע.

1.3 התובעים בצעו הפעולות הנדרשות, אך הנתבע לא דיווח כנדרש על פי דין ובכך לא עמדו התובעות 1 ו-2 בתנאי הוראות סעיף 104א לפקודה. בנוסף - לטענת התובעת 2, לא דווחה כראוי גם חלוקת דיווידנד שנעשתה בשנת 2014 מהתובעת 1 לתובעת 2 בסך של 9,944,750 ₪.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

1.4 התובעים מציינים שמחדלי הנתבע התגלו להן רק בשנת 2017, תוך כדי ניהול משא ומתן בעסקת מקרקעין ולאור הערת הצד שכנגד לעסקה. לאחר שהדבר התגלה, פעלו התובעים לתיקון הדיווחים והתאמתם למצב שצריך היה להיות כבר בעת ביצוע פעולת העברת המניות. לצורך כך פנו התובעים לעורכי דין המתמחים בתחום המיסים וכן רואי חשבון אחרים.

1.5 לדברי התובעים, אלמלא תיקון הפעולות והדיווחים הם היו חשופים לתשלום מס המגיע עד לסך של 6,496,654 ₪ וזאת עוד לפני תשלום קנסות. עוד, לדברי התובעת 2, לאחר האמור לעיל חדלו לפעול בתחום הנדל"ן ובכך גם ירדו לטמיון תשומות הזמן והעבודה שהושקעו. גם בגין כך עתרו התובעות לפיצוי.

1.6 הסכומים הנדרשים

התובעות עותרות לתשלום הסכומים הבאים (סכומי התשלומים לעורכי הדין ורואי החשבון כוללים מע"מ):

343,923	- הוצאות ישירות ששולמו לעורכי דין ורואי חשבון שפעלו מול שלטונות המס -
₪	
11,961	- הוצאות לעורכי דין שבדקו את הסוגיה במסגרת עסקת המקרקעין בו התגלתה -
934,466	- הוצאות התובעת 2 בגין תשומות זמן ועבודה בפיתוח חטיבת הנדל"ן -
15,900	- הוצאות התובעת 2 בגין קורסים והכשרות בתחום הנדל"ן -
6,551	- הוצאות לעו"ד עבור טיפול אל מול הנתבע בענייני התביעה, אך טרם הגשתה -
250,000	- הוצאות לא ממוניות בגין עגמת נפש, פגיעה בתדמית והוצאות עקיפות -
=====	
1,562,801	סה"כ -

1.7 תוצאת פסק הדין

בסיומו של פסק הדין יחויב הנתבע בתשלום הסך של 355,884 ₪ סכום הקרוב יותר לדרישת מכתב ההתראה הראשון וכן סך של 70,000 ₪ לתובעים 3 ו-4. לשני הסכומים תצורף תוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/3/20. עוד יחויב הנתבע בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 42,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

2. מי ומי בהליך – בעלי העדנים והעדנים שנשמעו

- 2.1 התובעת 1, חברה בע"מ אשר התאגדה ביום 7.1.2014.
- 2.2 התובעת 2, חברה בע"מ אשר התאגדה ביום 27.4.1977 ועוסקת בתחום הפלסטיק.
- 2.3 התובעים 3 ו-4, בעלי הון המניות המונפק והנפרע של התובעות 1 ו-2, כאשר הנתבע 3 הוא בעל המניות היחיד בנתבעת 1.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

2.4 הנתבע, רואה חשבון אשר טיפל בתובעים משך שנים רבות ונתן להם שירותי ראיית חשבון באמצעות שותפות רואי חשבון.

2.5 שבעת העדים בהליך

במסגרת ההליך נשמעו שבעה עדים כדלקמן:

- מטעם התובעים העידו חמישה - התובע 3; רו"ח רז שחל, רוח"ח החדש של התובעים; עו"ד איילת הלל בירנצויג, שותפה בכירה במשרד שקל ושות', אליה פנו התובעים על מנת שתטפל במחדלי הנתבע אל מול שלטונות המס; מר אלון מנטין בנם של התובעים 3 ו-4 והגב' דיקלה זכאי, ביתם.
- מטעם הנתבע העידו שניים – הנתבע, וכן עו"ד סרחיו דקל.

3. תמצית פסק הדין (תוכן עניינים)

3.1 תמצית טענות הצדדים יובאו בסעיפים 4 ו-5 לפסק הדין.

3.2 פירוט בדבר גדר המחלוקת וטענת הנתבע להרחבת חזית בכל הקשור למחדלו בשל אי ביצוע הקצאת מניות בתובעת 1 יובא בסעיף 6 לפסק הדין.

3.3 הנתבע התרשל והפר חובת הזהירות כלפי התובעים ובכלל זה:

- הנתבע לא דיווח על העסקה לרשויות המס, לא בהתאם לסעיף 104 לפקודת מס הכנסה ולא בכלל. הנתבע אפילו אינו מתכחש לכך. על כך יורחב בסעיף 7.2 לפסק הדין.
- הנתבע לא דאג להקצאת מניות התובעת 1 כתמורה לקבלת מניות התובעת 2, על כך בסעיף 7.3 לפסק הדין.
- גם דיווח חלוקת וקבלת הדיוידנד היה לקוי, ועל כך בסעיף 7.4 לפסק הדין.

3.4 דיון ביחס לנזקים הנטענים על ידי התובעים יובא בסעיף 8 לפסק הדין ובמסגרתו:

- ראש נזק ראשון מארבעה - הוצאות לעו"ד ורו"ח לבדיקת הסוגיה ולפעולה מול שלטונות המס (355,884 ₪) - יש לחייב את הנתבע בגין ראש נזק זה ועל כך בסעיף 8.1 לפסק הדין.
- ראש נזק שני מארבעה - תשומות זמן ועבודה בפיתוח חטיבת הנדל"ן, לרבות קורסים והכשרות (940,366 ₪) - אין מקום לחייב את הנתבע 4 בגין ראש נזק זה, על כך בסעיף 8.2 לפסק הדין.
- ראש נזק שלישי מארבעה - פיצוי בגין עוגמת נפש - יש לחייב את הנתבע בפיצוי בגין ראש נזק זה ואולם הפיצוי יהיה רק לתובעים 3 ו-4, על כך בסעיף 8.3 לפסק הדין.
- ראש נזק רביעי מארבעה - הוצאות לעו"ד בענייני התביעה טרם הגשתה (6,551 ₪), אין לחייב את הנתבע בתשלום פיצוי בגין ראש נזק זה ועל כך בסעיף 8.4 לפסק הדין.

3.5 בסופו של הליך יחויב הנתבע בתשלום חלק מסכום התביעה וכן הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד, הכל כאמור בסעיף 9 לפסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

חלק שני – טענות הצדדים

4. תמצית טענות התובעים

- 4.1 התובעים עתרו לחייב את הנתבע בפיצוי כספי בסך 1,562,801 ₪ בשל מחדל ורשלנות הנתבע עת שימש רואה החשבון אצל התובעים. לדברי התובעים, התנהלות הנתבע גרמה לכך שפעילותם בתחום הנדל"ן שותקה ופעילותם היזמית נעצרה עקב חשיפות מס, קנסות, ריביות והצמדות בשיעורי עתק.
- 4.2 התובעים ציינו בתביעתם כי פנו לנתבע וביקשו להרחיב את פעילותם בתחום הנדל"ן והנתבע ייעץ להם כיצד עליהם לעשות זאת מבחינת מבנה וארגון תאגידי על מנת לבצע תכנון מס לגיטימי ו/או חיסכון במס. התובעים ציינו כי בטחו בנתבע שיפעל כלפיהם בנאמנות, מקצועיות ומיומנות וסמכו עליו כבעל מקצוע לטפל בעניינם.
- 4.3 עוד ציינו התובעים שעקב הייעוץ שקיבלו מהנתבע הם שינו את מצבם ובתוך כך החלו לבצע השקעות בתחום הנדל"ן ולהוציא כספים לטובת פיתוח תחום הנדל"ן על בסיס העברת המניות וחלוקת הדיבידנד אשר הנתבע טען כי יהיו פטורים ממס.
- 4.4 לטענת התובעים, הנתבע דיווח דיווחים שגויים ו/או חלקיים לרשויות המס ולרשם החברות אשר עולים כדי הסתרת פעולת העברת מניות ו/או חלוקת דיבידנד וכתוצאה מכך נגרמו להם חשיפות מס, קנסות, ריבית וכן חשיפה לאישום פלילי וסנקציות פליליות.
- 4.5 התובעים טוענים שהנתבע הפר את חובתו לבצע ביקורת לדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהזירות והמקצועיות הראויה והנדרשת. לדבריהם, כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו של הנתבע הם נאלצו לשכור שירותי רואי חשבון ועורכי דין אשר יפעלו מול רשות המיסים וכן יבצעו תיקון של הדיווחים.
- 4.6 עוד הוסיפו וטענו התובעים כי כתוצאה ממעשיו ו/או מחדליו של הנתבע נאלצו לסגת מתכניותיהם בתחום הנדל"ן, לבטל את עסקת "חסון" ואף להפסיק כמעט לחלוטין את פעילות הנדל"ן שתוכננה.

5. תמצית טענות הנתבע

- 5.1 הנתבע הכחיש את האמור בכתב התביעה וטען כי אין כי בסיס לטענה לפיה חשף את התובעים לקנסות, חשיפות מס, ריביות והצמדות בשיעורי עתק.
- 5.2 הנתבע סיכם את התביעה כנגדו בכך שעניינה הוא בשתי טענות, הראשונה - כי הוא לא דיווח לפקיד שומה כנדרש על העברת מניות התובעים 3 ו-4 מהתובעת 2 לתובעת 1 וזאת בניגוד לנדרש ע"פ סעיף 104 לפקודת מס הכנסה. השנייה - כי הוא לא דיווח כראוי לרשויות המס על הדיבידנד שחילקה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטיין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

מנטיין פלסטיק למנטיין אינווסטמנטס במהלך שנת 2014 ולא נתן לכך ביטוי כנדרש בדיווחים שהוגשו לרשם החברות.

5.3 לטענת הנתבע, טענתם הראשונה של התובעים היא טכנית בלבד, טענה פרוצדורלית אשר הוא ביקש לפעול לתיקונה ונחסם ע"י התובעים. לדבריו מדובר בעניין פרוצדורלי אשר לא הסב לתובעים נזק כלשהו. ביחס לטענה השנייה, טען כי היא מטעה ואינה נכונה. לדבריו חלוקת הדיבידנד דווחה כראוי כפי שמחויב.

5.4 עוד הוסיף הנתבע וטען כי אין ולא קיים כל קשר סיבתי בגין אי דיווח במועד בהתאם לסעיף 104 לפקודה לבין הנזקים הנטענים וכי הרישום תוקן כדבעי ויכול היה להיות מתוקן ביתר קלות לו התובעים נתנו הזדמנות לנתבע לתקן את אותו הרישום הטכני.

5.5 הנתבע הכחיש את טענת התובעים לפיה עצרו את פעילות הנדל"ן ולפיצוי בגינה. טען שלא רק שעובדתית פעילות זו לא נעצרה אלא היא אף התבססה והורחבה. לדבריו התובעים עתרו לפיצוי בגין נזק תיאורטי שכן הם לא היו ואינם חשופים למס, קנסות ריביות והצמדות בשיעור עתק.

5.6 עוד ציין הנתבע שפעולותיו בוצעו במקצועיות ובמיומנות בהתאם לחוק, לתקנות ולכללי לשכת רואי החשבון וללא רבב בעריכת הביקורות על הדוחות הכספיים.

5.7 הנתבע שב והדגיש כי אי דיווח במועד בהתאם לסעיף 104 לפקודה הוא עניין פרוצדורלי וטכני בלבד. לדבריו, אין מדובר במהות הגוררת אחריה קנסות ו/או הטלת סנקציות אחרות וזאת בניגוד מוחלט לטענות אותן מנסים התובעים לצייר בכתב התביעה. בנוסף הדגיש כי עמד לפנות לפקיד השומה על מנת להסדיר את הדיווח לגבי העברת המניות בהתאם לסעיף 104 לפקודה אך התובע 3 עצר אותו מלעשות כן.

הערת מעבר - אין בכך כדי להביא מלוא טענות הצדדים אך די בכך כדי להציב המסד להמשך פסק הדין.

חלק שלישי – דיון והכרעה

6. גדר המחלוקת וטענת הנתבע להרחבת חזית בכל הקשור למחדלו בשל אי ביצוע הקצאת מניות בתובעת 1

6.1 העסקה בבסיס התביעה

אם נתמצת את העסקה שבבסיס כתב התביעה, עסקה אשר לא דווחה כראוי, ניתן לומר שמדובר בעסקה שלובה כדלקמן:

- ראשית - התובעת 2 העבירה מניות לתובעת 1;
- שנית - כנגד העברת המניות וכתמורה להן הקצתה התובעת 1 מניות לתובעת 2;
- שלישית - על מנת שהעסקה לא תוכר כאירוע מס, היה על התובעת 2 לדווח על העסקה, בלוויית "דוחות הצהרות ופרטים" וזאת תוך 30 ימים ממועד העסקה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

העסקה המתוארת לעיל תואמת את הוראות סעיף 104א לפקודת מס הכנסה. הוראות המחייבות העברת מניות כנגד הקצאת מניות, עמידה בתנאים נוספים וכן דיווח שיועבר לפקיד השומה "תוך 30 ימים" מהעסקה.

וכפי שפורטה העסקה היטב בסעיף 13 לכתב התביעה (ההדגשות במקור) – "בנסיבות אלה של העברת מניות פלסטיק כנגד הקצאת מניות באינוסטמנט ועל מנת שפעולות אלו לא ייחשבו כאירוע מחייב במס ולא יחייב את המעביר או את המקבל במס בגין רווח הון הנובע מן ההעברה, יש לפעול על פי הוראות סעיף 104א(א) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש)... הקובע בין היתר כי העברת זכויותיו של אדם (כהגדרתו בפקודה) בנכס מסוים לחברה כנגד הקצאת מניות באותה החברה לא תיחשב לאירוע החייב במס... עם זאת ההטבה על פי סעיף זה ניתנת בתנאי שניתנה הודעה מתאימה לפקיד השומה לפי סעיף 104ז(א) לפקודה על העברת הנכס בתוך 30 ימים ממועד העברתו וכן בתנאי שמולאו יתר התנאים בסעיף 104א".

6.2 הנתבע לא מדווח על העסקה, ודי בכך כדי לקבוע שהפר חובותיו ועוול כלפי התובעות. זאת ועוד,

הנתבע גם לא מבצע את הקצאת המניות

(א) השלב הראשון של העסקה בוצע. העברת המניות מהתובעת 2 לתובעת 1 אכן נעשתה. ואולם השלבים השני והשלישי לעסקה כלל לא בוצעו. הנתבעת לא דיווח על העסקה במועד ולמעשה לא דיווח בכלל (השלב השלישי). כפי שיובהר בהמשך פסק הדין, די בכך כדי לחייבו בגין עוולה נזיקית.

(ב) בנוסף, התברר שלא זו בלבד שהנתבע לא דיווח דבר, אלא הוא אף לא ביצע את הקצאת המניות הנדרשת בתובעת 1 (השלב השני). כלומר, כשל פעמיים להשלים את העסקה שהוא עצמו ייעץ לגבי שלביה.

6.3 הנתבע טוען שהתייחסות למחדל של אי ביצוע הקצאת המניות היא בגדר הרחבת חזית

(א) הנתבע אינו חולק על כך שכלל לא דיווח על העסקה. כפי שהוזכר לעיל, די בכך כדי לקבוע שעוול כלפי התובעים. גם אין חולק על כך שהנתבע לא ביצע כל הקצאה, אך לעניין זה פוסח הנתבע על נימוקים למחדל תוך שהוא טוען להרחבת חזית. לטעמו של הנתבע, המחדל שבאי הקצאת המניות לא היה חלק מעילות התביעה ומשכך אין להתייחס אליו במסגרת פסק הדין.

(ב) על מנת לקבוע האם המחדל של אי הקצאת המניות הוא בגדר הרחבת חזית, יש לפנות לנוסח כתב התביעה. וכך למשל:

- בסעיף 10 לכתב התביעה פירוט התובעים כיצד פעלו בהתאם לעצותיו של הנתבע ביחס להעברת והקצאת מניות הדדית וכלשון הסעיף (ההדגשות לא במקור) – "התובעים מס' 3 ו-4 פעלו בהתאם לעצתו של הנתבע ולאחר הקמת אינוסטמנטס העבירו את מלוא אחזקותיהם במניות פלסטיק לחברת אינוסטמנטס כנגד הקצאת מניות באינוסטמנטס

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

במטרה שיחזיקו את מניות פלסטיק באמצעות החזקה במניות אינוסטמנטס. הטיפול בהליך העברת המניות וכל הכרוך בכך נמסר לנתבע...

- סעיף 13 לכתב התביעה שצוטט בסעיף 6.1 לעיל מפרט ומתייחס במיוחד להוראות סעיף 104א לפקודת מס הכנסה ומציין במפורש ביחס לסעיף 104א כי הוא (ההדגשות לא במקור) – **"(ה)קובע בין היתר כי העברת זכויותיו של אדם (כהגדרתו בפקודה) בנכס מסוים לחברה כנגד הקצאת מניות באותה החברה לא תיחשב לאירוע החייב במס".** כלומר, קיימת התייחסות מפורשת לחובה לבצע הקצאת מניות.

- מנגד, בסעיף 18 לכתב התביעה קיימת הפניה כללית ולא הופיעו המילים "הקצאת מניות" וכלשון הסעיף (ההדגשות לא במקור) – **"... הנתבע לא דיווח לפקיד השומה כנדרש על העברת המניות על ידי התובעים, לא מילא, לא החתים את התובעים על הטפסים הנדרשים ולא הגיש את הטפסים הנדרשים לפקיד השומה כנדרש על פי סעיף 104ז' לפקודה ובכך לא עמד בתנאים הקבועים בפקודה לצורך תחולת הטבת המס הגלומה בסעיף 104א' לפקודה".**

- בסעיף 28 לכתב התביעה, כאשר מפרטים התובעים כיצד התגלתה להם הרשלנות הנטענת של הנתבע, הם מפרטים, מבלי להתייחס לשאלת הקצאת המניות במפורש, כך (ההדגשות לא במקור) – **"... נדהמו התובעים לגלות לראשונה מפי עורכי הדין המלווים כי היה צורך בדיווח על פי סעיף 104 לפקודה וכי הנתבע לא דיווח כראוי לפקיד השומה על פעולת העברת המניות ולא דיווח כנדרש בסעיף 104 לפקודה".**

- בסעיף 32 לכתב התביעה מתייחסים התובעים לחשיפת המס, במקרה בו לא עומדת העסקה בתנאי סעיף 104א(א) לפקודת מס הכנסה. בהמשך ובסעיף 33 ציינו התובעים, מבלי להזכיר את מחדל הקצאת המניות בשמו, כך – **"מאחר שלא הוגשו במועד הדיווחים לפי סעיף 104א, כאמור לעיל, קיימת חשיפת מס רווח הון בגין אירוע העברת המניות אשר הוערכה בכ – 5,738,508 ₪".**

- בסעיף 50 לכתב התביעה ציינו התובעים כך – **"התובעים יטענו כי במעשיו ו/או במחדליו הנתבע דיווח דיווחים שגויים ו/או חלקיים לרשויות המס ולרשם החברות, אשר עולים אף כדי הסתרת פעולת העברת המניות ו/או חלוקת הדיבידנד וכתוצאה מכך נגרמו לתובעים חשיפות מס, קנסות ריבית וכן חשיפה לאישום פלילי וסנקציות פליליות".**

- אך חשוב להדגיש גם את סעיף 54 לכתב התביעה, המפנה לכך שלאור מחדלי הנתבע נוצר מצג כאילו הנתבעת 1 קיבלה מניות ללא תמורה, שהרי התמורה היתה הקצאת המניות - ועל כך בפסקה הבאה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

(ג) **חשוב להדגיש** - כפי שציינתי בסעיף 6.1 לעיל, העסקה שבוצעה היא העברת מניות התובעת 2 לתובעת 1 כנגד תמורה שהיא הקצאת מניות התובעת 1. אך התובעים טוענים שדרך התנהלותו של הנתבע הביאה לכך שהוצג כאילו העברת המניות היתה ללא תמורה, וכך ציינו במסגרת פרק עילות התביעה ובסעיף 54 לכתב התביעה:

"התובעים יטענו כי המשמעות של מעשיו ו/או מחדליו של הנתבע המתוארים בכתב תביעה זה הינה כי: אינוסטמנטס קיבלה נכס בשווי 13,249,345 ₪ תמורת תשלום בסכום אפס ("0"); כי התובע 3 מכר נכסים בשווי 13,249,345 ₪ תמורת תשלום בסכום אפס ("0"); כי הדיווידנד שחולק בסך 9,944,750 ₪ לא דווח כנדרש ולמעשה אף הוסתר מהרשויות..."

צא וראה, המילים – "הקצאת מניות" אכן לא נזכרו בסעיף 54 לכתב התביעה. ואולם, משמעות אי ביצוע הקצאת המניות בהחלט נזכרה. והרי ללא הקצאת המניות בתובעת 1 בתמורה למניות התובעת 2, המשמעות היא כאמור ש"אינוסטמנטס קיבלה נכס בשווי 13,249,345 ₪ תמורת תשלום בסכום אפס ("0"); כי התובע 3 מכר נכסים בשווי 13,249,345 ₪ תמורת תשלום בסכום אפס ("0")."

6.4 **האם הטענה בדבר מחדלו של הנתבע לבצע הקצאת מניות היא בגדר הרחבת חזית? התשובה שלילית**

(א) **המסגרת הנורמטיבית**

- כלל הוא שתובע אינו רשאי לחרוג מגדר המחלוקת כפי שהובאה בכתב התביעה. אולם יש להבחין בין החובה לפרט את גדר המחלוקת ועילות התביעה, לבין פירוט הראיות והעובדות הדרושות להוכחת התביעה. ובמילים אחרות – כתב התביעה יפרט את ויפירוש את גדר המחלוקת, אך לא יפרט מלוא הטענות העובדתיות, הראיות והאסמכתאות שיש בהם כדי להוכיח את טענותיו.

- לעניין זה קבע סעיף 71(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 שהיו בתוקף בעת הגשת התביעה כך – **"כתב טענות יכיל את הרצאת העובדות המהותיות בלבד, שבעל הדין מסתמך עליהן בתביעתו או בהגנתו, לפי הענין, אך לא את הראיות הבאות להוכיח אותן"**. להשלמה ייאמר שהוראה דומה מופיעה בסעיף 11(3) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018 הקובע שכתב התביעה יכלול - **"תמצית העובדות הנחוצות לביסוסה של עילת התביעה ומתי נולדה"**.

- גם פסיקת בתי המשפט התייחסה לאופן הפירוט הנדרש בכתב תביעה וציינה במפורש ש"די בפירוט העובדות המהותיות ואין צורך בפירוט מכלול הראיות הדרוש להוכחתן". לעניין זה ר' למשל רע"א 7856/20, מורן אדרי נ' אביטל חרובי, (מיום 13/12/2020, הש' נ' סולברג) שם נקבע כך (ההדגשות לא במקור): **"... פירושו של כלל זה בדבר איסור על 'הרחבת חזית',**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

איננו כי בעל דין נדרש לפרט בכתב תביעתו באופן מדוקדק ומפורט את כלל העובדות, הראיות והאסמכתאות, שעליהן מתבססת תביעתו; די בפירוט העובדות המהותיות, ואין צורך בפירוט מכלול הראיות הדרוש להוכחתן. להרחבה ר' גם ע"א 4299/17, ויצמן נ' חברת חלקה 51 בגוש 7060 בע"מ, (מיום 8/10/2020); רע"א 5436/20, איכות קייטרינג שולץ 1997 בע"מ נ' צח ייבוא ושיווק חומרי ניקיון וכלים חד פעמיים בע"מ, (מיום 16/9/2020); וכמובן ע"א 6799/02 יולזרי נגד הבנק המזרחי המאוחד בע"מ (מיום 17/12/2003).

עוד ולסיום אפנה אל רע"א 2874/08, עיריית הרצליה נ' אברהם יצחק בע"מ (מיום 15/5/2008, הש' א' רובינשטיין), שם הקל בית המשפט בדרישת פירוט "יריעת המחלוקת" וקבע כך – "הגבול בין יריעת מחלוקת מפורטת יותר או פחות הוא גמיש, כמובן; וכל עוד באותה יריעת מחלוקת עצמה עסקינן, באותו סכום נתבע ובאותם יסודות של סיפור המעשה, ניתן לנתבע להתמודד עם פירוט פלוני או אלמוני, גם בעדויות עצמן או בתצהירי העדויות, תוך שבית המשפט עושה מלאכתו לשמור על הגינות כלפי כולי עלמא".

(ב) יישום לענייננו

אין לקבל הטענה לפיה שאלת מחדל הקצאת המניות היא בגדר הרחבת חזית ולעניין זה יובאו הדברים הבאים:

- סקירת סעיפי כתב התביעה כפי שהובאו בסעיף 6.3 (ב) מלמדת שניתן לראות כיצד התובעים הלינו על מחדלי הנתבע לעמוד בהוראות סעיף 104 לפקודת מס הכנסה.
- עוד ניתן לראות שהנתבעים ציינו במפורש שבשל מחדלי הנתבע, עלה מצג כאילו העברת מניות התובעת 2 נעשתה ללא תמורה וכי התובעת 1 "קיבלה נכס בשווי 13,249,345 ₪ תמורת תשלום בסכום אפס ("0")".
- בנוסף ניתן לראות היטב שהנתבע נחקר במסגרת חקירתו הנגדית ביחס למחדל של אי הקצאת מניות התובעת 1 בתמורה להעברת מניות התובעת 2.
- לגופו של ענין - נכון הוא שמחדל אי הקצאת המניות לא קיבל במה מרכזית כמחדל אי הדיווח אודות העסקה וכמחדל אחר שעניינו דיווחים ביחס להענקת דיווידנד. ואולם עדיין גדר המחלוקת היא מחדלי הנתבע בכך ש"לא דיווח כראוי לפקיד השומה על פעולת העברת המניות ולא דיווח כנדרש בסעיף 104 לפקודה". דיווח ראוי היה כולל, בין היתר את פרטי העברת מניות התובעת 2 ומנגד כתמורה – את פרטי הקצאת המניות בתובעת 1. ללא דיווח ראוי כזה, נותרה העברת המניות כעסקה ללא תמורה, וממילא מהווה אירוע מס אצל התובעת 1. מחדל אי העמידה בהוראות סעיף 104 לפקודת מס הכנסה לא מסתכם בכך שלא הועבר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטיין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

דיווח מתאים תוך 30 ימים ממועד העסקה, אלא ממילא אי העמידה בהוראות הפקודה כוללת גם הקצאת מניות על ידי התובעת 1 כנגד העברת המניות התובעת 2.

6.5 ועוד הערה, למען הזהירות, ביחס להצגת מחדלו של הנתבע לבצע הקצאת מניות

כפי שהובהר לעיל, אין לראות בטענות בדבר מחדלו של הנתבע ביחס להקצאת מניות הנתבעת 1 כטענות שהן בגדר הרחבת חזית. אך למען הזהירות, ואפילו היה בכך משום הרחבת חזית עילת התביעה – עדיין יש מקום לדון במחדל זה של הנתבע ולו כראיה לצורך הוכחת וגיבוש הנזק. לעניין זה יובאו הדברים הבאים:

(א) כפי שיובהר להלן, די בעובדה שהנתבע נמנע מלדווח על העסקה במועד כדי לקבוע שהנתבע התרשל והפר חובתו כלפי התובעים. די בכך כדי לפנות לשאלה האם גרמה רשלנות הנתבע נזק לתובעים וככל שכך הדבר האם יש בה כדי לחייב את הנתבע בתשלום.

(ב) בעניינינו, אחד מרכיבי הנזק לו טוענים התובעים הוא הוצאות ושכר טרחה שנאלצו לשאת בהם לצורך תיקון מחדלי הנתבע ובכללם המחדל בדבר אי הדיווח לרשויות המס אודות העברת והקצאת המניות ההדדית בין התובעת 1 ו-2. הנתבע אינו מתכחש לכך שאכן היה צורך לבצע פעולות לתיקון מחדלו, אך טוען שהציע לעשות זאת ללא תמורה, ור' סעיף 8.2(א) להלן. כאן יש לומר שהעובדה שהנתבע כשל לא רק באי הדיווח אלא גם באי ביצוע הקצאת המניות – מהווה ראיה ותימוכין לכך שהתובעים היו רשאים לפנות לבעלי מקצוע אחרים על מנת לתקן את התנהלותו. ובמילים פשוטות ייאמר שוב – אפילו הטענה ביחס לאי הקצאת המניות היא בגדר הרחבת חזית עילת התביעה – עדיין יש מקום לדון במחדל זה של הנתבע ולו כראיה לצורך הוכחת וגיבוש הנזק.

6.6 לסיכום ביחס לשאלה האם הטענה בדבר מחדל הנתבע לבצע הקצאת מניות היא בגדר הרחבת חזית

לסיכום יש לומר כך:

- ראשית, הטענה בדבר מחדל הנתבע לבצע הקצאת מניות בתובעת 1 אינה בגדר הרחבת חזית;
- שנית, אפילו היה מדובר בהרחבת חזית מבחינת עילת התביעה, הרי עדיין יש לדון בה כראיה המסייעת להוכחת וגיבוש הנזק, ועל כך גם בסעיף 8.2(ג) להלן.

7. הנתבע התרשל והפר חובת הזהירות כלפי התובעים

הנתבע התרשל והפר חובת הזהירות כלפי התובעים בכך שלא פעל בהתאם להוראות סעיף 104א לפקודת מס הכנסה, לא פעל בהתאם לעצותיו שלו, לא דיווח אודות חלוקת הדיבידנד היטב ואף לא ביצע הקצאת מניות בנתבעת 1 כתמורה להעברת מניות הנתבעת 2. על כך אלה יפורט להלן, תוך שיודגש, פעם נוספת, שדי באי הדיווח לרשויות המס אודות העסקה כדי לקבוע שהתובעים זכאים לפיצוי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

7.1 חובת הזהירות כלפי התובעים – הן חובת זהירות מושגית והן חובת זהירות קונקרטית
הנתבע שימש כרואה החשבון של התובעים. הנתבע אף ייעץ לתובעים באופן ספציפי ביחס לעסקת העברת והקצאת המניות ההדדית ביחס למניות התובעות 1 ו-2. לעניין זה ר' למשל תא (ת"א) 26522-06-14, שמואל מנדזיסקי נ' סופיריור בית השקעות בע"מ (מיום 30/4/2019, סג' נ' הש' ח' כאבוב); תא (ת"א) 1433/08 תא (ת"א) 50971-01-11, בנק הפועלים בע"מ נ' אורי לונטר (מיום 26/8/2015, הש' י' אטדגי) וכן כמובן עפ 2910/94, ארנסט יפת ואח' נ' מדינת ישראל (מיום 28/2/1996).

7.2 הנתבע לא דיווח על העסקה לרשויות המס, לא בהתאם לסעיף 104 לפקודת מס הכנסה ולא בכלל. הנתבע אפילו אינו מתכחש לכך
על מנת שעסקת העברת והקצאת המניות ההדדית בין התובעות 1 ו-2 לא תיחשב כאירוע מס היה על הנתבע לדווח על כך תוך 30 ימים ממועד ביצועה. וכך קובע סעיף 104 ז' (א) לפקודת מס הכנסה ביחס למועדי ופרטי הדיווח (ההדגשות לא במקור):

"האמור בסעיפים 104א עד 104ג יחול רק אם מעביר הנכס הודיע לפקיד השומה תוך 30 ימים ממועד העברת הנכס על העברתו, וצירף להודעה דו"חות, הצהרות ופרטים, הכל כפי שקבע שר האוצר בתקנות"

כפי שיוצג להלן, הנתבע לא העביר הדיווח במועד ולא העבירו בכלל. ממילא לא הועברו "דו"חות הצהרות ופרטים" שהיה צורך להעבירם לפקיד השומה. על כך בפסקאות הבאות:

(א) ראשית ביחס לכך שהנתבע הפר חובתו ולא דיווח על עסקת העברת והקצאת המניות כדין – עובדתית אין כל דיווח
ניתן להתחיל ולסיים הדיון בשאלה האם הנתבע העביר דיווח במועד, בכך שעובדתית לא הועבר הדיווח. לא הוצג כל דיווח שהועבר תוך 30 יום לאחר העברת המניות.

(ב) שנית ביחס לכך שהנתבע הפר חובתו ולא דיווח על עסקת העברת והקצאת המניות כדין – הודאת הנתבע עצמו
גם הנתבע מציין שכלל לא דיווח אודות העסקה לרשויות המס. וכך, בסעיף 15 לתצהירו מפרט הנתבע כיצד פנה אליו עו"ד אבדי מטעם התובע 3 ושאל האם השינוי המבני שנעשה בין התובעות 1 ו-2 דווח למס הכנסה. על כך הצהיר הנתבע – "לאחר שבדקתי, הודעתי לעו"ד אבדי, כי שינוי המבנה לא דווח כנדרש לפי סעיף 104ז' לפקודה".

(ג) שלישית ביחס לכך שהנתבע הפר חובתו ולא דיווח על עסקת העברת והקצאת המניות כדין – דברי המומחה מטעם הנתבע
גם המומחה מטעם הנתבע, עו"ד דקל נשאל וציין שהנתבע לא דיווח על העסקה וזאת בניגוד להוראות ס' 104ז' לפקודה. וכך נשאל והשיב (ע"מ 113-114 לפרוטוקול, ההדגשות לא במקור):

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

"עו"ד גולדשטיין: נכון שגם צריך לדווח בתוך 30 יום לפקיד השומה

על הקצאת מניות?

עו"ד דקל: כן.

עו"ד גולדשטיין: ודיווח תוך 30 יום לא נעשה לא לשום דבר ובטח

שלא להקצאת מניות שלו, מן הסתם, נכון?

עו"ד דקל: לא נעשה

(ד) רביעית ביחס לכך שהנתבע הפר חובתו ולא דיווח על עסקת העברת והקצאת המניות כדין –

השנים שחלפו והדו"חות שהוגשו, מבלי להתייחס לכשל באי דיווח העסקה

- מחדל אי הדיווח לא התמצה באיחור של מספר ימים או אף מספר שבועות לאחר מועד הדיווח. מדובר במחדל מתמשך בו הנתבע לא ביצע את הדיווח גם לא לאחר שנה, שנתיים ואף יותר מכך.

- חמורה מכך העובדה שבמהלך כל השנים, לאחר שלא קוימו הוראות החוק ולא נמסר הדיווח כנדרש, המשיך הנתבע לשמש כרואה החשבון של התובעים. כלומר, הנתבע המשיך למסור ולבקר דיווחי התובעים לשלטונות המס, תוך שהדיווח המשמעותי בדבר עסקה בהיקף של **13,249,345 ₪** המשיך להיות חסר וכלל לא נעשה.

(ה) חמישית ביחס לכך שהנתבע הפר חובתו ולא דיווח על עסקת העברת והקצאת המניות כדין –

התייחסות לטענת הנתבע כאילו מדובר בדרישה לא מהותית

- הנתבע טען שהדרישה הסטטוטורית לדיווח כדין היא דרישה לא מהותית. עוד המציא הנתבע חוות דעת מטעם עו"ד דקל ממנה עולה שלטעמו מדובר בדרישה פורמלית בלבד ולא בדרישה מהותית.

- במלוא הכבוד אין לקבל הטענה לפיה הוראות החוק אינן מהותיות ולפיה חבות לדווח במועד ובפרטים מסוימים היא דרישה פורמלית בלבד. כאשר הוראות החוק קובעות מועדים ותנאים מסוימים לדיווח, יש לפעול בהתאם להם ולא לטעון לאחר שנים שמדובר אך ורק בדרישה שאינה מהותית.

- עוד ייאמר שבהחלט אפשר וקיימים אנשי מקצוע שיכולים להתמודד עם תוצאות הפרת החוק, ובהחלט אפשר שניתן לתקן בדיעבד את תוצאת אי הדיווח כדין. אך אין בעובדה שניתן לתקן את מחדלי הנתבע כדי לקבוע שאלה לא אירעו. ביחס לטענה שהמחדל הוא בר תיקון תהיה רלוונטיות בשלב קביעת הפיצוי לתובעים. אך אין לקבוע מלכתחילה שהנתבע היה רשאי להפר את הוראות החוק מכיוון שניתן לתקן תוצאת הפרת חוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

7.3

הנתבע לא דאג להקצאת מניות התובעת 1 כתמורה לקבלת מניות התובעת 2

אין חולק על כך שבניגוד להוראות סעיף 104 א לפקודת מס הכנסה ובניגוד לעצתו שלו, הנתבע כלל לא דאג להקצאת מניות התובעת 1. הקצאה שנועדה להיות התמורה לקבלת מניות התובעת 2. למעלה מהנדרש אפנה לעדותו של עו"ד דקל, המומחה מטעם הנתבע אשר נשאל והשיב כך (ע"מ 128 לפרוטוקול, שורות 20-23, ההדגשות לא במקור):

עו"ד דקל: לא, לא הקצאת מניות, הוא ביצע שינויים. לא,
הוא ביצע הודעה, לא הקצאה.
 כב' השופט: העברה הייתה? בסדר,
 עו"ד דקל: כן. הייתה העברה של המניות ללא הקצאה.

ובהמשך הוסיף העד מטעם הנתבע, תוך שהוא מתייחס לאי הקצאת המניות, כך (ע"מ 129, ש' 3-5):

עו"ד דקל: ברשם החברות היה, הוא דיווח ברשם החברות על
השינויים, אבל הוא לא נתן את ההקצאה של
המניות, ככה הבנתי.

ואידך זיל גמור.

7.4

ליקוי בדיווח אודות הדיוידנד

(א) רו"ח רז שחל מטעם התובעים הפנה לכך שהנתבע לא דיווח כראוי, ביחס לחלוקת דיוידנד בסך של 9,944,750 ₪. הכוונה היא לחלוקת דיוידנד של התובעת 2, כפי שהתקבל אצל התובעת 1. הנתבע טען מנגד שהדיוידנד הופיע בדו"חות השנתיים, הן של התובעת 1 והן של התובעת 2. הדבר נכון. הדיוידנד אכן הופיע בדו"חות הכספיים ורו"ח רז שחל מטעם התובעים ציין כך כבר בתצהירו, ואולם דיווח אודות חלוקת הדיוידנד, בטופס ייעודי המכוון לכך – לא נעשה. על המחדל של אי הגשת הדיווח יורחב גם בפסקה הבאה.

(ב) הנתבע ביקש להקל ראש בשאלת הדיווח. כך טען שלא היתה כל חובה לדווח בטופס מקוון, וכי די היה בדיווח בטופס ידני כפי שלטעמו דיווח.

(ג) אין לקבל טענות הנתבע וזאת בשל הנימוקים הבאים:

נימוק ראשון לדחיית טענות הנתבע ביחס לדיווח – עדות הנתבע עצמו

בניגוד לטענה הסדורה בכתבי הטענות וכן בסיכומי הנתבע, הרי במהלך החקירה הנגדית הקל ראש בשאלת הדיווח וכך נשאל והשיב (ע"מ 161 לפרוטוקול שורות 19-16):

רו"ח סרגני: לא הוצג טופס, גם זה לא חשוב כל כך,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטיין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

עו"ד גולדשטיין: לא חשוב? לדיווח על טופס 1214.ב'?

רו"ח סרגני: לא, אני אגיד לך למה, היום, היום גם מס הכנסה לפעמים אומר לך בוא תשלח לי את הטופס הזה ולא תשלח, אתם צריכים להבין שלא היה פה שום, שום מס, שום דבר וזהו.

- **נימוק שני לדחיית טענות הנתבע ביחס לדיווח – רישומי מס הכנסה**

התובעים הציגו שרישומי מס הכנסה לא כללו כל התייחסות לדיווח שחולק והתקבל על ידי התובעות 1 ו-2. וכך הוצגו דו"חות "תקציר שומה" הן של התובעת 1 והן של התובעת 2, ואלה לא כללו דיווח חלוקת וקבלת הדיווח.

- **נימוק שלישי ומכריע לדחיית טענות הנתבע ביחס לדיווח – עדות המומחה מטעם הנתבע**

זאת ועוד, גם עו"ד דקל המומחה מטעם הנתבע אשר ציין שהנתבע כלל את הדיווח בדו"חות הכספיים, הודה שאלה לא דווחו. מומחה הנתבע ביקש אף הוא להמעיט בחובת הדיווח וטען שממילא פקיד השומה "בודק את כל המכלול" - אך לגופו של ענין, דיווח כנדרש לא היה. וכלשון מומחה הנתבע (ע"מ 139 לפרוטוקול, ש' 16 – 21, ההדגשות לא במקור):

"נתן, נתן ביאור בתוך הדוחות הכספיים. בנוסף שידר ב-611. אז נכון, היה ליקוי של הטופס הזה, אבל פקיד השומה בא, ובודק את כל המכלול ובודק שבשתי הדוחות הכספיים, כתוב שאחד חולק הדיבידנד ושני קיבלה את הדיבידנד, בודק שעם הכספים האלה, למה מימשו את הדיבידנד, אז, הבדיקה היא בדיקה על כל החומרים"

7.5 **סיכום עד כאן ביחס להתרשלות הנתבע**

אין חולק על כך שהנתבע לא דיווח כדין ולמעשה לא דיווח בכלל על העברת והקצאת המניות, בהתאם לסעיף 104א לפקודת מס הכנסה. די בכך כדי לקבוע שהנתבע התרשל. בנוסף, הנתבע לא ביצע הקצאת מניות כנדרש בתובעת 1 ולא דיווח באופן מוסדר וכראוי בדבר העברת וקבלת הדיווח בין התובעות 1 ו-2.

8. הנזקים לתובעים

8.1 כללי

התובעים עותרים לפיצוי בסך של 1,562,801 ש"ח בגין שישה רכיבי פיצוי שונים, כפי שפורטו בסעיף 1.6 לעיל. ניתן לחלק את רכיבי הפיצוי לארבעה ראשי נזק:

- ראש נזק ראשון - הוצאות לעו"ד ורו"ח לבדיקת הסוגיה ולפעולה מול שלטונות המס – הסך של 343,923 ₪ בצירוף 11,961 ₪ ובסך הכל 355,884 ₪;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

- ראש נזק שני – תשומות זמן ועבודה בפיתוח חטיבת הנדל"ן, לרבות קורסים והכשרות – הסך של 924,466 ₪ בצירוף 15,900 ₪ ובסה"כ 940,366 ₪;
- ראש נזק שלישי – עגמת נפש, פגיעה בתדמית והוצאות עקיפות – הסך של 250,000 ₪.
- ראש נזק רביעי – הוצאות לעו"ד בענייני התביעה טרם הגשתה – הסך של 6,551 ₪.

להלן אדון בכל אחד מארבעת ראשי הנזק.

8.2 ראש נזק ראשון מארבעה - הוצאות לעו"ד ורו"ח לבדיקת הסוגיה ולפעולה מול שלטונות המס (355,884 ₪)

(א) כללי, ביחס לראש הנזק הראשון – הוצאות לעו"ד ולרו"ח

התובעים מפנים לאסמכתאות לפיהן שילמו סכומים שונים, הן לעו"ד והן לרו"ח, בסך כולל של 355,884 ₪. הסכומים שולמו לבדיקת מחדלי הנתבע ולפתרון והסדרת הדיווח הנכון על פי דין.

הנתבע, מצידו, מציין שלא היה צורך בפניה לעו"ד ורו"ח אחרים וכי הציע להסדיר את העניין ללא עלות נוספת, וכדבריו (סעיף 16 לתצהיר הנתבע):

"מיד בסמוך לכך שהבנתי כי בטעות לא דווח השינוי המבני כאמור בידי החברות הצעתי לויקטור כי אפעל למסור דיווח כאמור לרשויות המס ולהסדיר עניין טכני זה במהירות וללא כל עלות. ויקטור סירב כי אטפל בדיווח האמור לרשויות המס..."

יש, אפוא, לבחון האם היה על התובעים להקטין את נזקיהם והוצאותיהם ליועצים חיצוניים. כלומר – האם התובעים היו חייבים להמשיך את הקשר עם הנתבע שהתרשל, לאפשר לו לתקן את מחדליו בתקווה שאכן כך ייעשה ולהימנע מהוצאת מאות אלפי ₪ ליועצים ובעלי מקצוע חדשים שאכן פתרו את תוצאות מחדלי הנתבע. מחדלים אשר לטענת התובעים חשפו אותם לתשלום מס המגיע עד לסך של 6,496,654 ₪ וזאת עוד לפני תשלום קנסות.

(ב) המסגרת הנורמטיבית, ביחס לקביעת הנזק וביחס לחובת הקטנת הנזק

- חובת הקטנת הנזק בדיני הנזיקין היא פרי פסיקת בתי המשפט. זאת להבדיל מחובת הקטנת הנזק בדיני החוזים, מכח סעיף 14(א) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א – 1970. להרחבה לעניין זה ר' למשל גבריאלה שלו ויהודה אדר, דיני חוזים – התרופות: לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי 353 (2009); יהודה אדר, הקטנת נזק ואשם תורם – הילכו שניים יחדיו משפט ועסקים י 381, 385, 387 (התשס"ט) וכן ע"א 4431/17, פלוני נ' פלוני (מיום 3/10/2019, השי"י עמית, השי"ד מינץ והשופטת י' וילנר).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

- על מנת לחייב את המזיק בתשלום פיצוי, יש לבחון האם הניזוק יכול היה להקטין את נזקיו באמצעים סבירים, על כך ר' למשל ע"א 4431/17, פלוני נ' פלוני הנזכר לעיל (סעיף 57 לפסק הדין והאסמכתאות שם). כך או כך, הנטל להוכיח שהניזוק לא הקטין נזקין רובץ על כתפי המזיק. ולעניינינו – על הנתבע לשכנע שאכן היה על התובעים להישאר ולקבל שירות ממנו, למרות שלא דיווח כראוי במועד ולא דיווח בכלל גם שנים לאחר מכן.

(ג) יישום ביחס לראש הנזק הראשון – התובעים היו רשאים לפנות לבעלי מקצוע חדשים להסדרת

מחדלי הנתבע

- כפי שהוצג במהלך הדיון וכפי שניתן היה לשמוע היטב מהתובעים ומהנתבע 3 בעיקר, כאשר התגלו מחדלי הנתבע התדהמה היה מוחלטת. גם החשש מפני החשיפה לתשלום של מיליוני ש"ח הוסיף לחוסר האונים של התובעים. תכנון מוקדם של עסקת העברת והקצאת המניות ההדדית – כל אלה התגלו כאירוע מס עצמי בשל רשלנות הנתבע.
- יודגש שמחדלי הנתבע לא מסתכמים באיחור קל של מספר ימים בהעברת הדיווח לשלטונות המס. אין מדובר באיחור קל אלא בהתעלמות מוחלטת מהוראות פקודת מס הכנסה ובאי דיווח כדין. אי דיווח שגרר את התובעים לחשיפת מס. אי דיווח המנוגד לעצות שהעניק הנתבע עצמו לתובעים.
- מחדליו של הנתבע אף התחזקו, לאור העובדה שהמשיך להעניק שירותים לתובעים, מבלי שגילה שכלל לא דיווח כראוי אודות עסקת העברת והקצאת המניות ההדדית בין התובעות 1 ו-2. לא מדובר בקשר עסקי חד פעמי בין התובעים לנתבע אשר התחיל והסתיים בעסקה אחת בה התרשל הנתבע. בעניינינו מדובר בקשר ארוך שנים ובכשלוש שנים ארוכות בהן המשיך הנתבע להעניק שירותים אך לא תיקן את מחדליו.
- במצב דברים כזה, אין להלין על התובעים אשר ביקשו לפנות לבעלי מקצוע חדשים שיתקנו את מחדלי הנתבע. יותר מכך, דווקא אם היו ממשיכים התובעים לנסות לקבל שירות מהנתבע – ניתן היה לייחס להם חוסר אחריות ופעולה שאינה סבירה. כאשר התובעים גילו שהנתבע לא פעל ולא עשה דבר במשך שנים, כאשר התברר שהנתבע אף לא ביצע הקצאת מניות בתובעת 1, הנכון היה לפנות מיידית לתיקון מחדליו ולא להישאר בקשר עימו באופן שהמחדל היה עלול להימשך עוד שנים נוספות.
- לא ניתן להאשים מי שנכווה ממחדלי הנתבע, בכך שהוא נזהר ומסרב להמשיך להיות עימו בקשר עסקי. מכאן, לא ניתן להאשים את התובעים בכך שפנו למשרדי עו"ד ורו"ח חדשים על מנת שאלה יחלצו אותם מתוצאת מחדלי הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

(ד) סכום ההוצאות ששולמו לעו"ד ורו"ח ומכאן סכום הפיצוי בו יש לחייב את הנתבע

אני מקבל לחלוטין טענות התובעים ביחס להיקף ההוצאות וזאת מהנימוקים הבאים:

- ראשית, יש לקבל טענות התובעים ביחס להיקף ההוצאות לאור האסמכתאות שהוצגו – התובעים הציגו היטב אסמכתאות לכל ההוצאות שנדרשו על ידם;

- שנית, יש לקבל טענת התובעים ביחס להיקף ההוצאות, וזאת בהיעדר נימוק לסתור הטענה – הנתבע ציין שהוא עצמו היה מוכן לתקן את מחדליו ללא תשלום וחיוב נוסף. לכך כבר התייחסתי. אך הנתבע לא הוכיח שחיובי ההוצאות ושכר הטרחה ששילמו התובעים אינם סבירים. אפילו המומחה מטעם הנתבע כלל לא התייחס להיקף ההוצאות ושכר הטרחה. לא הובא כל נימוק משכנע מדוע שכר טרחת בעלי המקצוע אליהם פנו התובעים היה גבוה או בהיקף שאינו סביר.

- שלישית ונימוק מכריע מדוע יש לקבל טענת התובעים ביחס להיקף ההוצאות – אין להתעלם מהעובדה שהפיצוי אותו דורשים התובעים הוא בגין תשלום שכר נעשה ולא דרישה ערטילאית בגין תשלום עתידי. חזקה על התובעים, חברות וכן איש עסקים המצוי בשוק כבר עשרות שנים, שלא היו מתנדבות סתם כך לשלם סכומי שכר טרחה נכבדים. ובמילים אחרות – את שיקול הדעת בדבר היקף ההוצאות הפעילו כבר התובעים בעצמם כאשר הוציאו מאות אלפי ₪ מכיסם. התובעים כלכלו את דרכם העסקית במשך שנים, כאשר התובעת 2 קיימת כבר כארבעים שנה. תשלום ההוצאות ושכר הטרחה בהיקף של מאות אלפי ₪ אינו בגדר משובת שווא, אלא נעשה על מנת לחלץ את התובעים ממצוקתם בשל מחדלי הנתבע.

(ה) סוף דבר לעניין ראש הנזק הראשון מארבעה - הוצאות לעו"ד ולרו"ח תשלום ההוצאות

לאור האמור לעיל, יש לחייב את הנתבע בתשלום ההוצאות בסך כולל של 355,884 ₪, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/3/2020 ועד למועד התשלום בפועל.

8.3 ראש נזק שני מארבעה – תשומות זמן ועבודה בפיתוח חטיבת הנדל"ן, לרבות קורסים והכשרות (940,366 ₪)

התובעים טוענים שבעקבות מחדלי הנתבע לא המשיכו בפעילות הנדל"ן אותה תכננו למצב במסגרת התובעת 1. אשר על כן הם עותרים לתשלום הסך של 934,466 ₪ בגין הוצאות התובעת 2 בשל תשומות זמן ועבודה בפיתוח חטיבת הנדל"ן וכן הסך של 15,900 ₪ בגין קורסים והכשרות בתחום הנדל"ן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינוסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

אין מקום לקבל את דרישת התובעים וזאת מהנימוקים הבאים:

(א) נימוק ראשון לדחיית דרישת הפיצוי בשל הפסקת פעילות הנדל"ן – משך הזמן הקצר בו

התמודדו עם פתרון מחדלי הנתבע

- מחדליו של הנתבע ארכו מספר שנים, בין שנת 2014 ועד שנת 2017, שנה בה התגלו המחדלים ותוקנו. ואולם התקופה מעת גילוי המחדלים ועד תיקונים היתה קצרה וארכה חודשים ספורים.

- כפי שעולה מתצהירו של הנתבע, ביום 8/6/2017 יצר איתו קשר עו"ד אבדי על מנת לברר אודות הדיווח למס הכנסה. לאחר בירור שערך הנתבע הוא מסר שדיווח כאמור לא בוצע. כל אירועי תיקון המחדלים הסתיימו ביום 29/10/2017, עם חתימת הסכם אל מול פקיד השומה. כלומר – מעת שהתגלו המחדלים ועד שנפתרו חלפו פחות מחמישה חודשים.

- אך התובעים ידעו על כך שהם יצאו מתום הסכנה, הרבה לפני תום חמישה החודשים. התובע 3 העיד בהגינות שלמעשה כבר לאחר כחודשיים היה ידוע שיש הסכמה עקרונית מצד פקיד השומה להסדרת מחדלי הנתבע. וכך העיד התובע 3 (ע"מ 68 לפרוטוקול, ש' 10-3, ההדגשות לא במקור):

מר ו. מנטין: עד שקיבלנו, עד שקיבלנו תשובה עקרונית

מאיילת, איילת קוראים לה, נכון? מאיילת,

כב' השופט: איילת היא עו"ד איילת הלל.

מר ו. מנטין: כן, שפקיד השומה הסכים באופן עקרוני לקבל,

שנוכל להגיש. זה עוד תלוי בכל מיני דברים.

כב' השופט: ומתי זה היה, אתה זוכר?

מר ו. מנטין: זה היה, אני חושב, בסביבות אוגוסט, משהו כזה.

יולי, אוגוסט.

כלומר, כל האירוע מעת גילוי המחדלים ועד אשר היה ידוע שזה ייפתר ארך כחודשיים בלבד.

- אין לקבל טענה לפיה משבר בן כחודשיים, שנפתר בצורה טובה, גרם לתובעים לסגת מכל עסקאות הנדל"ן שתכננו ושביקשו לעשות. כך בכלל וכך בעיקר כאשר אותו משבר הסתיים ללא כל חבות כספית או נזק ממוני למעט התשלום לבעלי המקצוע. אכן התובעים פעלו היטב ומהר והקטינו את נזקם מיידית תוך שהם נעזרים באנשי מקצוע. אך הלכה פסוקה היא כי "פעולה להקטנת הנזק יכולה לצמצם את היקף הנזק שנגרם לנפגע, ואפשר שתהיה כה מוצלחת עד שתביא לאיוונו המוחלט של הנזק", ור' "א 4232/13, אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נ' אלי בלום (מיום 29/1/2015, הש' ס' גיבראן, הש' י' עמית והשופטת ד' ברק ארז). ולעניינינו - אותה פעולה טובה של הקטנת הנזק, והפניה המהירה לעו"ד ור"ח מונעת מהם כעת מהתובעים לטעון לנזק של הפסקת פעילות הנדל"ן דווקא בגלל מחדלי הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטיין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

(ב) נימוק שני לדחיית דרישת הפיצוי בשל הפסקת פעילות הנדל"ן – מספר העסקאות שנבחנו

- אלון מנטיין, בנם של התובעים 3 ו-4 פירט בתצהירו למעלה מעשרים עסקאות, מכרזים ושיתופי פעולה שנבחנו בתקופה שבין חודש מרץ 2016 לחודש דצמבר 2017. אף אחת מהעסקאות לא יצאו אל הפועל. יש להדגיש שאלון מנטיין מתייחס לתקופה שעד לחודש דצמבר 2017, ללמדנו שגם לאחר גילוי מחדלי הנתבע המשיכו התובעים לנסות לפעול בתחום הנדל"ן.

- התובעים טוענים שאחת העסקאות הבשילה לכדי הסכם שלא נחתם לבסוף לאחר שהתגלו המחדלים. הכוונה היא לעסקה שכונתה "עסקת חסון". לא אוכל לקבל טענה זו, שכן דווקא אותם כעשרים עסקאות שלא הבשילו טרם "עסקת חסון" ולאחריה דווקא מלמדים על כך שאולי גם עסקת חסון נועדה לכשלון. זאת ועוד, לא הובא לעדות אף אחד מנציגי הצד השני לעסקת חסון וכן לא הוצגו כל ראיות משכנעות שעסקת חסון אכן היתה פסע מחתימה והשלמה וסוכלה ברגע האחרון בשל אירועי מחדלי הנתבע.

- לא ניתן לקבל גם טענה שלאחר שבמשך למעלה משנה וחצי ניסו התובעים לשווא לאתר עסקאות מקרקעין, הרי דווקא האירוע בן החודשיים עד חמישה חודשים לערך שבו התמודדו עם מחדלי הנתבע הביא ליציאה מתחום הנדל"ן. ניתן לקבל את התדהמה והמצוקה שחשו בתובעים 3 ו-4, אך לא לקבל טענה להפסקת פעילות נדל"ן דווקא בגלל מחדלי הנתבע.

8.4 ראש נזק שלישי מארבעה – פיצוי בגין עוגמת נפש

(א) בסופו של יום מחדלי הנתבע התגלו ותוקנו בתקופה קצרה של חודשים ספורים. התובעים עשו הכל וניתן לומר שכמעט הפכו עולמות על מנת לפתור מיד את היעדר הדיווח, היעדר ההקצאה וחשיפת המס לרבות הקנסות לה היו נתונים. כפי שהובהר לעיל, התובעים אף לא חסכו והוציאו מאות אלפי ₪ לבעלי מקצוע חדשים, על מנת שיוכלו לחלצם מהמצב בו היו מצויים.

(ב) התובע 3 ציין בתצהירו שהיה בן 80 שנה בשנת 2017 ותיאר כיצד לא ישן לילות רבים וכן הרחיק על המצוקה והחשש להפסד מיליוני ₪ וכן שמו הטוב. וכפי שרשם בתצהירו – "תשו כוחותיי". האמירות בתצהיר רק קיבלו משנה תוקף בחקירה הנגדית של התובע 3. הנתבע 3 העיד בחקירתו הנגדית תוך שהוא מתייחס לבנו, שעובד עימו שעדיין "יכול להמתיין" אך הוא (התובע 3) כבר לא מסוגל. וכך אמר התובע 3, תוך שאינו מסיים את תשובתו (ע"מ 68, שורות 8-12):

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטיין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

"הוא יכול להמתין, אני לא יכול. אני לא, אני לא מסוגל. אני כבר, כמו שאתם רואים, דווקא בזמן הזה, כבר הפכתי להיות לנכה. אוקיי, ומה לעשות, הזמן עושה את שלו. אין לי כוח מה שהיה לי בהתחלה והמרץ והכל, ופתאום הכל הכניס לי כזה שבר. שאפילו אני, באופן אישי,"

והתשובה הופסקה. לא הושלמה.

(ג) דרישת פיצוי בגין עגמת נפש לא תתקבל בנקל, אך ככל שתתקבל היא אינה זקוקה להוכחה נפרדת. במסגרת השיקולים לקביעת פיצוי יש להתייחס לפגיעה עצמה, להיקפה, לנסיבות בה נעשתה ובעניינינו גם ליחסי האמון המיוחדים השוררים בהגדרה בין התובע 3 לבין רואה החשבון שליווה אותו במשך שנים. באשר להיקף סכום הפיצוי, אפנה למנגנון הפיצוי שנקבע במסגרת ע"א 4232/13, אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נ' אלי בלום (מיום 29/1/2015). באותו ענין נקבע כי סכום הפיצוי בגין עגמת נפש יעמוד על 20% מהפיצוי הממוני שנפסק לתובע. נכון הוא שבעניין אנגלו סכסון נ' בלום עסק בית המשפט בתביעה חוזית ובעניינינו התביעה היא תביעה נזיקית. עם זאת, לצורך קביעת מפתח הפיצוי בהחלט ניתן לעשות שימוש בכלל שנקבע ובשיעור של 20% כאמור לעיל.

סכום הפיצוי הממוני עומד על הסך של 355,884 ₪, כאמור בסעיף 8.2(ה) לעיל. לאור מנגנון הפיצוי בגין עוגמת נפש אותו יש להעמיד על שיעור של 20% מכלל הפיצוי – הרי בגין עוגמת הנפש יש לחייב את הנתבע בתשלום הסך, מעוגל כלפי מטה, של 70,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/3/2020 ועד למועד התשלום בפועל. סכום זה יחויב לטובת התובעים 3 ו-4 בלבד ולא לטובת החברות – התובעות 1 ו-2.

8.5 ראש נזק רביעי מארבעה – הוצאות לעו"ד בענייני התביעה טרם הגשתה (6,551 ₪)

התובעים עותרים לקבלת הסך של 6,551 ₪ בגין הוצאות ששילמו לבא כוחם עבור הטיפול המשפטי אל מול הנתבע, טרם הגשת התביעה. במלוא הכבוד אין מקום לקבל דרישה זו. כלל הטיפול המשפטי אל מול הנתבע, לרבות זה שנכלל טרם הגשת התביעה הוא חלק מחיוב ההוצאות ושכר הטרחה הכולל שייקבע בסיומו של פסק דין זה.

חלק רביעי – סוף דבר

9. מכל האמור לעיל עולה שיש לחייב את הנתבע בתשלום הסך של 355,884 ₪ כאמור בסעיף 8.2(ה) לעיל, יחד עם הסך של 70,000 ₪, עגמת נפש לתובעים 3 ו-4, כאמור בסעיף 8.4(ג) לעיל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 55450-03-20 מנטין אינווסטמנטס בע"מ ואח' נ' סרגני

אשר על כן אני קובע כדלקמן:

- אני מחייב את הנתבע בתשלום לכלל התובעים, הסך של 355,884 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/3/2020 ועד למועד התשלום בפועל;
- בנוסף אני מחייב את הנתבע בתשלום לתובעים 3 ו-4, הסך של 70,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 31/3/2020 ועד למועד התשלום בפועל;
- עוד אני מחייב את הנתבע בתשלום לכלל התובעים, של הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 42,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ל' אדר א' תשפ"ב, 03 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

אביים ברקאי, שופט